

Pa pošti prejemam:

zelo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
tetrtr : 6, 50
mesec : 2, 20

V pravništvu prejemam:

zelo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
tetrtr : 5 —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in iserate
sprejema upravištvo v
Katol. Tiskarni, Kepar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17

Izhaja vsak dan, izvem: i
nedeje in praznike, ol
pol 6. uri popoldne.

Štev. 27.

V Ljubljani, v ponedeljek 3. februvarija 1902.

Letnik XXX.

Slovensko vseučilišče.

(iz proračunskega odseka v drž. zboru.)

Dunaj 1. sveč.

V današnji seji se je nadaljevala razprava o visokih šolah. Prvi je govoril poslanec Barwinski za ustanovitev rusinskega vseučilišča, kazoč na zgodovino rusinske literature in na dejstvo, da je bila svojedobno določena univerza v Lvovu za rusinski narod, broječi nad 3 milijone prebivalcev.

Potem je prišel do besede poslanec Povša. Iz njegovega govora posnemamo sledeče:

Govornik kaže na to, da so dosedanja govorniki v debati o univerzah zahtevali deloma razširjenje že obstoječih univerz ali pa, da jim vlada dovoli še drugih; deloma so govorniki, osobito zastopniki rusinskega naroda, zahtevali, da se tudi njim to da, kar jim gre po pravici. Za pomnožitev so govorili ne le češki poslanci, ampak tudi nemški poslanci, ki imajo doslej pet univerz. Rusinski bratski nam narod ima vsaj nekaj stolic na univerzi v Lvovu v svojem jeziku, italijanskemu narodu se je dovolilo tudi nekaj stolic na univerzi v Inomostu in italijanski akademiki smejo svoj državni izpit polagati v materinskem jeziku. Tako vidimo, da imajo vsi narodi vsaj nekaj pravic gledé univerz, le južni Slovani nimajo v naši državni polovici nikake pravice do visokega šolstva! Ni čuda, da so jugoslovanski poslanci z nujnostnim predlogom spravili zadevo jugoslovanske univerze v razpravo v visoki zbornici; storili so to, ker se je vsega našega naroda lotila skrb, da ne zaostane. To so poslanci morali storiti, ker hoče naš narod toliko časa vstrajati v delu, da doseže ta vzvišeni cilj svojih želja po popolni izobrazbi v svojem jeziku. Tako izobrazbo mu pa more podajati le univerza, ki bo ne le pripravljala našo akademsko mladež za razne posle v javni upravi, na polju pouka, politične uprave, justice itd.,

ampak tudi postala kulturno središče, v katerem se bo razvijala naša veda in literatura.

Ta misel in želja po lastnem vseučilišču pa ni od danes, ampak ne da bi segal v prejšnje stoletje, moram dokazati, da se je porajala večkrat v preteklem polstletju. V kromerškem drž. zboru je l. 1848 tedanji slovenski drž. poslanec dr. Ulepič povzdignil svoj glas za ustanovitev jugoslovanske univerze in dokazoval, kako opravičena je ta zahteva in kako potrebna tudi v interesu drž. uprave.

Državni minister grof Stadion — znani sloveči državnik — odgovoril je na vprašanje tega državnega poslanca sledeče:

»Že v teku lanskega leta se je sprožila misel ustanoviti za južne dežele vseučilišče in v to se je smatralo kot najprimernejše in povsem sposobno mesto Ljubljana. Ces. ministerstvo je, vpošteva je jugoslovansko prebivalstvo in ravnanje se po načelu, da morajo vsi narodi uživati enako pravico, temu vprašanju posvetilo vso svojo skrb, in prepričano o koristi, celó o potrebi tega vseučilišča za jugoslovanske dežele, se odločilo, da se ustanovi ta univerza v Ljubljani. Da pa ces. vlada takoj izkaže dokaz za svojo resno voljo, ustanavlja takoj dve stolici za pouk o civilnem in kazenskem pravu, ki se takoj otvorita v Ljubljani.«

Tako je pred pol stoletjem govoril v imenu cesarske vlade državni minister grof Stadion!

Ti dve stolici sta se kmalu po otvoritvi premestili v Gradec na ondoto univerzo in sta lepo uspevali, saj je na njej deloval v pravni vedi svetovno sloveči profesor dr. Kranjc, kojega ime živi še sedaj v častnem spominu stoterih učenjakov. Žal, da je nastopila ledena doba, ki je vsako še tako lepo in plemenito narodno gibanje zamorila, in tako tudi preklicala te slovenskemu jeziku namenjene stolice.

L. 1870 se je pokazala zopet iskra na-

rodne skrbi za slovensko vseučilišče, ki je tlela a ne ugasnila, in celo moč liberalne nemške stranke dr. Stremayer je kot tedanji naučni minister priznal, da se mora nekaj storiti za slovensko akademsko mladež. Zato je postavil v državni proračun posebni kredit; žal, da je tedanja večina, koja je vodila le misel ponemčevanja, odklonila to od vlade postavljeno postavko.

Toda naš narod je gojil še vedno to plemenito misel in navduševal se je za njo, čakajoč boljših političkih razmer.

Ko je l. 1898 Avstrija praznovala petdesetletnico svojega vladarja, je deželni zbor Kranjski ponovil to zahtevo. V adresi do Nj. Veličanstva se je izrazil zastop Kranjske dežele, da pričakuje od svojega vladarja podporo, da doseže vzvišeni namen, lastno univerzo. Deželni zbor pa, prošinjen o potrebi tega zavoda, se je odločil tudi za finančijelne žrtve. Dovolil je svoto pol milijona kron, kar je za našo deželo že visoka žrtve, a žrtvovati jo hočemo za narodno prosveto dežele Kranjske.

Poleg te glavnice pa postavlja deželni zastop v letni proračun redno primerne svote za štipendije nadarjenim pravnikom in filozofom, ki se hočejo vsposobiti za visoki poklic vseučiliškega učiteljstva. Deželni zastop Kranjski pa ni ozkosrčen in sebičen v tem sklepu, ampak dovoljuje, da se na tej univerzi da prilika tudi Hrvatom, Nemcem, in če ljubo, tudi Italijanom, da se osnujejo na ljubljanski univerzi za nje primerne stolice. Naš narod slovenski prav sedaj zahteva univerzo z vso odločnostjo. To spridujejo nebrojne peticije na državni zbor in na učno ministerstvo iz vseh delov širne slovenske zemlje. To je pa provzročil deloma nastop nemških akademikov na onih univerzah, koje morajo naši sinovi obiskovati, ker ti v svoji oholosti prezirajo našo akademsko mladež in jo smatrajo kot neenakopravno.

Dobro, če ne marajo slovenskih skademikov, naj so pa sami, in mi s toliko večjim pravom in toliko odločnejše zahtevamo, da

nam da državna vlada to, kar nam gre po pravici, po enakopravnosti, zajamčeni nam v državnem osnovnem zakonu.

Naš narod pa sme z vso mirnostjo pozvati preteklost v spričevanje, da je vsikdar znal dati državi, kar ji gre, in če naša literatura še ni na vrhuncu, krivda zadene bolj one faktorje, kojim je bila dolžnost, skrbeti za naš duševni in kulturni napredek, pa so zamenjali v tem oziru svojo dolžnost. Naš narod pa bo, če mu bo državna uprava količjak v pomoč, vse zamujeno s podvojeno marljivostjo in požrtvovalnostjo popolnil, in vsi faktorji našega narodnega življenja bodo storili svojo dolžnost, da se usposobimo tudi za najvišjo stopinjo narodne izobrazbe.

Kadar naši zastopniki zahtevajo, da se nameščajo uradniki, sodniki itd., večši našega jezika, naletimo vedno na izgovor, da vlada nima na razpolago v to usposobljenih učenih mož, pravnikov, ki bi bili večši našega jezika. Zato moramo toliko bolje zahtevati, da se nam omogoči vzgojiti dovolj domačih sinov za vse stroke javne uprave. Ako je cesarski vladni resno mar, kar je že ponovljeno izjavila, da hoče biti pravična tudi našemu narodu, potem naj stori, kar dovede naš narod do popolne enakopravnosti v šoli in uradih javne uprave sploh!

Ker je gospodom poslancem razvoj vseučiliškega vprašanja znan iz debate, ki se je pred mesecem dni vršila v visoki zbornici, in ker vse sili na to, da budgetni ošek še v današnji seji dovrši in konča svoje delo, sklepam najbolje z besedami, s katerimi je deželni zbor kranjski sklenil svojo udanostno adresno na Nj. Veličanstvo: Naj Vašega Veličanstva cesarska vlada nakloni naši deželi vso svojo podporo in pomoč, da dosežemo to, kar je v prid domovini in državi, to je vseučilišče za južne dežele s sedežem v Ljubljani.

Toliko cesarska vlada, kolikor vi, častiti gospodje tovariši, poslanci drugih narodov širne naše Avstrije, pa vzemite v vednost, da naš jugoslovanski narod ne bo miroval

LISTEK.

„Ljubezen“.

Zofka Kveder: Ljubezen. 1901. V lastni založbi. Tiskala tiskarna »Edinost«. — Zofka Kveder piše mnogo. V svet je poslala nov proizvod svojega, za žensko emancipacijo težečega in to emancipacijo organizujočega duha — »Ljubezen« — šest prizorov oziroma dram. Vsak pisatelj seve ima pravico izraziti svoje misli in nazore v tej ali oni obliki, ali v pripovedni povesti, daljši ali krajši, ali v verzih ali pa v dramski formi, katera se mu pač zdi najprimernejša.

Zofka Kveder je izvolila to pot dramsko obliko, da nam pokaže svoje misli in nazore, svoje želje in reformacijske zahteve glede moderne »ljubezni« ter njenih pojavov. S tem, da jih je napisala v dramski obliki, seveda ni rečeno, da jih je spisala za oder. V »Predgovoru« sama pravi: »Za vsak slučaj omenjam, da drama »Pravica do življenja« ni bila pisana za oder«. Mi sodimo, da je v tem stavku pomotoma izpuščena besedica tudi »drama Pravica do življenja« ni bila spisana za oder. Zakaj toliko si menda vendar ne domišlja sicer naobražena pisateljica, da so drugi prizori v tej zbirki spisani za oder! Za oder bi bili — sodeč po zunanji obliki in sestavi, in

sicer samo po tej sodeč — k večjemu »Pravica do življenja« in jednotejanska »Ljubezen«.

Kakšna je pa vsebina? Substrat ni nič posebnega, novega — za moderni svet. Mlada mati žaluje po umrlem otroku edincu in se kar ne da potolažiti. Moč jej sedaj prvič pove, da je že prej imel z nekdanjo svojo služkinjo neko razmerje, in jej prigovarja, naj za svojega vzame njegovega otroka izza onega razmerja. Ona neče. (»Tuje oči«).

V malem, jako siromašno opremljenem kabinetu se pogovarjata visokošolec Meden in tehničar Trava, obadva skrajno ubožna, o bridki sedanjosti in prozaični bodočnosti. Meden deklamuje prijatelju: »Fakt, da je kapital moč, prebita moč! Moj poklon pred kapitalom itd.« (»Zimsko popoldne«).

K branjevki pride nekaj kupit postarna poslužnica. Obedve sti seve blebetavi. Branjevka kaže dobro srce napram slučajno takrat pri njej bivajočemu triletnemu dekletcu — siroti. Tembolj se pa jezi na mladega Praderja, ki je imel s svojo hišino »neko reč«, a je potem ni hotel več poznati in tudi ne skrbeti za otroka. Poslužnica pa, ki je nekdanj služila pri Praderju, ga brani in hvali (Pri branjevki).

K učiteljici francoščine pride nje mož, kapelnik, od katerega se je bila pa pred leti že ločila. Medsebojno očitanje (»Strti«).

Trgovec Zima propada gmotno. Rešiti more njega in hišo samo hči Berta, če vzame bogatega trgovca Ponikvarja. Ona ga pa ne mara. Oče jo izprva sili, kasneje odneha. Hromi brat Pepi jej vedno in vedno brani, češ, da ima pravico, po svoji volji izbirati in živeti in ni dolžna v tem slučaju poslušati starišev. Ko jo mati pri hromih udih Pepija zaklinja, naj vsaj z ozirom na njega vzame Ponikvarja, če ga že neče vzeti iz ljubezni in hvalečnosti do očeta in do nje, in je Berta vsled tega pritiska že voljna, jej Pepi še enkrat zakliče: »Ne, nikar Berta!« — in se zabode (»Pravica do življenja«). Stari Koder in njegova žena ljubita svojega sina. Ta je zdavna zaročen. Zaročenke pa ne more poročiti, ker ima premajhno službo in mora stariše vzdrževati. Stara dva si končata življenje, da bi omogočila lažje življenje sinu (»Ljubezen«).

Tak je substrat »Ljubezni« Zofke Kveder. Že iz njega se lahko nekoliko spozna, kakšne nazore hoče pisateljica uveljaviti. Stari Koder in njegova žena se s samomrom umakneta sinu Dušanu, da bo lažje živel s svojo izvoljenko — to je Ljubezen! — Naravno in edino pravično je, da slabotnejši odstopijo s pozorišča sveta. »Glej, stotisoč bolnih, starih ljudi živi na primer po hiralnicah in azilih«, govori Pepi sestri Berti. »Nič nimajo od življenja, nihče jih ne ljubi, nimajo sorodnikov ne prijateljev. Samo tako

brez svrhe žede tam in čakajo na smrt. Imajo stanovanje, jesti in obleko, a za nič niso, sami pod seboj trpijo. Ne vidijo, ali ne slišijo, po udih jih trga, hromi so, a vendar žive, žive... Kaj misliš, da bi bil res tako velik zločin, da sami potegnejo drto pod svoje življenje, da sami mirno obračunajo s seboj? Jaz mislim, da bi še ta zadnji trenotek bil lep in vzvišen za nje. Bolj bi jih gotovo poviševal, nego tisto nizko pehanje za ono jedno životarenje, ki jim še preostane. Oni sami in tudi drugi nihče, nima nič od tega, da živijo. In še nekaj! Vsak bi porabil in izorpil vse svoje moči do zadnjega. Živel bi tako dolgo, kakor bi se dalo. Mesto, da bi še par let vegetiral živel bo še jedno leto in potem bo obračunal...« (str. 97, 98). Torej tako?! Ali se ne vrača Kvedrova Zofka s takim modrovanjem k staremu poganskemu naziranju, iznad katerega se ni povspel niti Platon, ki je smatralo za docela človeško, da se sme otroke slabše vreči na cesto? »Le nazaj, v blažene čase nazaj!« pa ne v čase, »ko grmade so svitle plamtele« — marveč še bolj nazaj, v čase sive poganske starodavnosti! Krščanske potrpežljivosti ni treba. »Potrpežljivost?! Kaj mi bo potrpežljivost! Samo topi ljudje so potrpežljivi... Meni je moj poganski srd ljubši. Ne pomaga, to je res. Ali človek se čuti vsaj nekoliko živega, dokler vse kipi v njegovi duši« (str. 81.)

55 20. 12

poprej, kakor da doseže to, kar mu gre in česar mu je treba v pokrepitev narodnega svojega obstanka in razvoja.

Cesaraka učna uprava pa nas naj podpira, da vse uredimo, kar je potrebno za otvoritev naše univerze, ki je postala prava srčna zadeva celega našega naroda in koje uredničenja željno pričakuje naše ukaželjno ljudstvo.

Iz budgetnega odseka.

V soboto je rešil proračunski odsek poglavje o »visokih šolah«. Odklonjen je bil s 25 proti 12 glasovom predlog poslanca barona D'Elverta, naj se črta postavka za češko tehniko v Brnu. Slovenskimi poslanci, mej temi posl. Povše, sta glasovala tudi nemška konservativca Fuchs in Morsey ter oba Italijana. Socialni demokrat Pernerstorfer se je odtegnil glasovanju.

V nadaljni razpravi je govoril poslanec Malfatti za italijansko vseučilišče v Trstu, grof Palffy pa za češko univerzo na Moravskem.

O srednjih šolah je potem obširno poročal grof Stürgkh ter predlagal glede celjske in opavske gimnazije sledečo resolucijo:

Vlada se pozivlja, da v bodoče, če le možno s šolskim letom 1902/03, prične razpuščati obstoječe nemško-slovenske razrede v Celju ter mesto dosedanjih utrakvističnih paralel v Mariboru ustanovi ondi samostojno slovensko nižjo gimnazijo pod samostojnim vodstvom, češko drž. gimnazijo v Opavi pa naj premesti v kak drug kraj Slezije, kjer je večina češkega prebivalstva.

O tej točki je potem govorilo še nekaj poslancev, mej temi baron Schwegel za kočevsko gimnazijo, potem je bila seja zaključena. Prihodaja seja proračunskega odseka se naznani pismenim potom, kar je pač dokaz, da še niso završena pogajanja o zadevi celjske gimnazije. Nemci so seveda prepričani, da zmagajo, akoravno z neznatno večino, toda popolno gotovi pa le še niso, ker sta nemška konservativca v zadevi brnske tehnike glasovala s Slovani in ker jim tudi Italijani niso hoteli parirati.

V zadnjem času so Nemci razbojnali v svet, da Slovenci sami niso edini v zadevi Celja ozir. Maribora, kar kaže baje, da se zadovoljijo z znano resolucijo. Ta trditev je kajpada popolno neosnovana, ker zahteva Slovencev je in ostane: V Celju mora ostati tako kakor je, v Mariboru pa naj bo popolna slovenska gimnazija, ali pa naj ostane pri starem. To stališče, ki je izraženo v uvodniku

Kršćanstvo se sploh pisateljici ne zdi vredno, da bi je upoštevala. Pomanjkljivo jej je; zdi se jej celo, da Gospod Bog ni dal zadosti zapovedi na gori Sinajski: »Ali bi ne morala biti še jedna zapoved božja v krščanskem nauku? Še jedna . . . za nas otroke . . . v naš prid . . . Ne uničuj svojih otrok sreče in ne ubijaj njihovih duš!« (str. 92).

Kvedrova Zofka naj le opusti tako modrovanje. Naj bo prepričana, da je Gospod Bog že vedel, zakaj je dal samo deset zapovedi na gori Sinajski. Ko bi njeni junaki in junakinje izpolnili teh deset božjih zapovedi, bi bilo že vse dobro na tem božjem svetu. In mi bi njeno knjigo priporočali. Tako je pa ne moremo nikomur. — Berilo je po nekod skrajno polzko in lascivno, zlasti v prizoru »Strti«. Kvedrova Zofka hoče učiti, vzgajati, pa brez krščanske podlage. Ali ne ve, da so že tudi klasični Grki in Rimljani poznali čutno ljubezen, pa uprav zato, ker so jo preveč negovali, žalostno končali? Ali ne ve, da so zgolj naravno ljubezen učili tudi grški in rimski modrijani, pa sta se uprav zastopnika teh modrijanov, Aristotel in Ciceron, sama pritoževala, da je tako ljubezen težko najti, da se redko goji čisto in nesebično. Pravo ljubezen, najplemenitejšo, nadnaravno je še le Kristus prinesel na svet! . . . Kvedrova Zofka naj si le zapomni, da »drugače temelja nihče ne more vložiti razven tega, ki je vložil, kije Kristus Jezus« (I. do Korin. 3, 11).

B. V.

zadnja »Südt. Pr.«, bo merodajno tudi za slovenske poslance.

Poslovni red poslanske zbornice.

Jutri se vrši po božičnih počitnicah prva seja poslanske zbornice, v kateri se bo takoj razpravljalo o zakonu glede vojaških novincev. Druga plenarna seja v tekočem tednu bo v petek, potem se pa zopet prično kratke pustne počitnice do četrta, dne 13. t. m., ko se vrši tretja seja. Proračunski odsek bo imel seveda tudi še nadalje vsak dan svojo seja, da čim prej završi proračunsko debato.

Ker je pa že sedaj napovedanih več nujnih predlogov, mej temi mladočedeške in soc. dem. stranke o nezgodi v Jupitrovem rudokopu, agrarne stranke o odpravi terminu kupčije in vsenemški o burski vojski, bo mogla zbornica pričeti z rednim delom še le v drugi polovici tekočega meseca, proračunska razprava pa pride na vrsto v najugodnejem slučaju šele po 20. februarju. Vlada bo sicer pritiskala na zborniško predsedstvo, da se reši proračun pred velikonočnimi prazniki, to je pred 21. marcem, in v to svrhu odredi, če treba, tudi večerne s-je, toda vse to ne bo dosti pomagalo, ker čas enega meseca nikakor ne bo zadostoval za rešitev proračuna. Treba bo torej zopet poseči po trimesečnem provizoriju, ker sedanji proračun poteče z 31. marcem. Potem bo morda mogoče, da se dobi po Velikinoči nekaj časa za deželnozborsko zasedanje.

Potovanje avstrijskega prestolonaslednika v Petrograd.

Našim »prijateljskim« zaveznikom v Berlinu je silno neljubo, da potuje nadvojvoda Fran Ferdinand v Petrograd, in po svojih uradni in neoficielnih glasilih spuščajo v svet vse mogoče vesti, da oslabe pomen, ki ga bo imelo to potovanje.

Ker so javljali razni listi, da bo obisk našega prestolonaslednika v Petrogradu utrdil prijateljske vezi ter morda pripomogel do avstrogrsko ruske akcije proti nemškemu carinskemu tarifu, in ker je neki francoski list celo izrazil mnenje, da pomeni potovanje nadvojvode v Petrograd odstop naše monarhije iz trozveze in pristop k rusko-francoski zvezi, je berlinski »Post« vsa iz sebe. Kakor gostobesedna klepetulja dokazuje, da naši monarhiji ni drugje mesta nego v zvezi z Nemčijo, ker je avstrogrška dinastija tako tesno spojena z Nemčijo, da na kako nezvestobo niti ni misliti. Samoobsebi umevno, pravi ta list dalje, je pa stališče prestolonaslednika v Avstriji tako, da bi se mu nikdar ne poverile razprave, kakoršna bi bila o carinskem tarifu.

Konečno omenja ta list, da goji naša monarhija sicer lahko prijateljstvo z Rusijo in se dogovarja z njo o Balkanu, ker je to v prid evropskemu miru in ker so tudi Nemci prijatelji z Rusi.

Kriza v Srbiji.

V Srbiji so srečno prijadrali do nove krize, ki se je sicer včeraj začela rešiti, a pravega zaupanja vlada ne uživa v skupščini. Vlada je namreč predložila načrt novega občinskega zakona, ki pa znatno omejuje občinsko avtonomijo, ker določa načrt izredno strogo nadzorstvo občinske uprave po državnih organih. Večina skupščine je a priori odklonila tak načrt in s tem izrazila vladi nezaupanje. Sobotna seja je bila radi tega takoj prekinjena. Popoldne se je sešel v posvet klub vladne stranke, ki je po daljši razpravi sklenil kompromis z vlado v tem smislu, da mora umakniti sedanji načrt, poseben odsek skupščine pa naj ga nadomesti z novim načrtom. V slučaju pa, da tudi ta vladni poraz ne bo imel vspeha v zbornici, poda ministerstvo ostavko, skupščino pa kralj razpusti.

Anglija je govorila!

Na znano posredovalno noto nizozemske vlade je odgovorila angleška vlada kajpada popolno v negativnem smislu. Londonski kabinet izjavlja, da ne vsprejme nikakega drugega pogoja, nego, da se brez pogojno udajo sedaj na bojišču se nahajajoči Buri. Glede nasveta, naj bi se poslala v Južno Afriko posebna komisija, je londonska vlada vprašala lorda Kitchenerja, kak uspeh bi imel tak korak. Odgovor se je izrazil proti predlogu, in v ministerskem svetu se je naglašalo, da

se doseže mir le s pomočjo vspešnega delovanja lorda Kitchenerja in angleške armade. Če hočejo burski voditelji v Južni Afriki odložiti orožje, se jim je treba obrniti samo do Kitchenerja.

Boj do skrajnosti je torej geslo angleških kramarjev, ki hočejo do zadnjega moža iztržiti sedanji burski rod. Z vojsko prenehajo le tedaj, če Buri prostovoljno odlože orožje in se izroče Angležem na milost in nemilost. To se pa bržkone ne zgodi tako kmalu, ker Buri konečno itak več ne morejo izgubiti.

Poluradno se sicer javlja iz Londona, da bi Angleži dovolili nasprotnikom najširše ugodnosti, če bi se jim brez pogojno podali, toda javno tega dosedaj ni priznala nobena avtoritativna oseba in torej tej vesti ne more nihče pripisovati kake važnosti.

Z druge strani se poroča, da nizozemska vlada ne odneha, in je pričela nadaljne dogovore z Anglijo, cziroma ostalimi evropskimi velesilami.

Iz brzojavk.

Državni zbor bo imel tekoči teden samo dve seji in sicer v torek in petek. Jutri se predloži od agrarcev nujni predlog za odpravo terminske kupčije. — Deželni zbori bodo spomladi sklicani k daljšemu zasedanju. — Bolezen kardinala Parrochia se ne obrača na bolje. — Imenovanje. Ministerski svetnik grof Leopold Auersperg je imenovan sekcijem šefom v ministerstvu notranjih zadev.

Panamerikanski kongres v Meksiki postaja od dne do dne bolj nesložen in, kakor je videti, ne bo izvršil niti desetinke onega dela, katerega bi imel izvršiti. — Atentat na ruskega carja. Včeraj je bila po Dunaju govorica, da so ruskega cesarja umorili. Nekateri so govorili o samomoru. Na uradnem mestu se o tem nič ne vé. — Španskim poslanikom pri Vatikanu je imenovan Agnera. — Nov konzulat namerava Italija ustanoviti v Ueskušu. — Albanski odličnjaki prirede sestanek v Italiji! — Lvov obstražen. Vseled zadnjih demonstracij patrolirajo po Lvovu stalne vojaške patrulje. Nemško in rusko poslanstvo sta vsak večer zastražena. Na dvorišču policijske direkcije je nastavljen eskadron huzarjev. — Rusija v Mandžuriji. Kitajska hoče dati ruskokitajski banki izključne pravice pri pogodbah pri trgovini, industriji, rudokopih in železnicah. Angleška in Japonska protestirata. — Zabavljači na dr. Luegerja bodo debelo gledali, ko bodo zaznali, da je francoska zbornica odobrila disciplinarna postopanja proti socialističnim in »svobodomiselnim« učiteljem in profesorjem, ki svoje ideje hočejo propagirati v šoli. Ti ljudje so najbolj hujskali proti redovnikom. Sedaj se je pa pokazalo, da francoska vlada hoče terorizirati vse. — Dvoboj med knežjima sinovoma. Med črnogorskim prestolonaslednikom Danilom in njegovim bratom Mirkom se je vršil dvoboj na sablje, ker je princ Mirko smešil Danilovo soprogo. Princ Danilo je bil lahko ranjen. — 30 milijonov rubljev posojila si vzame mesto Petrograd za razne moderne naprave in stavbe. — Kralj Aleksander in Natalija. Kralj Aleksander je prosil svojo mater Natalijo, naj se vrne v Beligrad. Kraljica Natalija je prošnjo odklonila.

Književnost in umetnost.

»Dom in Svet«

št. 2. prinaša sledečo vsebino: Nearečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. (Dalje.) — Pozabiva! Zložil Silvin Sardenko. — Sonet. Zložil Leo Levič. — O. Stanislav Škrabec. Spisal P. S. Z. — Mir mi dajte! . . . Zložil Jožef Bekš. — Trtje in povrtje. Zložil Ant. Medved. — Na odru življenja. Drama v štirih dejanjih. Spisal Anton Medved. — Na sneženih krajih. Zložil Silvin Sardenko. — Do zmage! Po prijateljevih pismih priobčil Jož. Ošaben. — Srečno ti! Zložil Anton Medved. — Pesem za marsikoga. Zložil Silvin Sardenko. — Akvilejska cerkev med Slovenci. Zgodovinska študija. Spisal dr. Jožef Gruđen. (Dalje.) — Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knific. (Dalje.) — Idilica. Zložil Silvin Sardenko. — Tinaška. Z naših gor. Spisal Pavel Perko. (Konec.) — Ah, ne plakajte! . . . Zložil Cvetko Slavin. — Naprej! Zložila Mira. — Književnost:

Slovenska književnost. Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj. Avstrijski junaki. — Hrvaška književnost. Knjige »Društva sv. Jeronima« za l. 1901. Zločin i pravda božja. Slike iz svakidanj života. Ribe i ribogojstvo. Danica. Pjesme Mihovila Nikolića. — Češka književnost. Manželství ve světle nejstarších památek a pomníků křesťanských. — Poljska književnost. Historia literatury powzecznej. — Ruska književnost. Izvěstija otdělenija ruskago jazyka i slovesnosti »Imperatorskoj akademiji nauk«. Slavjanovědenije v povremennych izdanijah. — Maloruska književnost. Slovenci v Rusin. — Iz drugih književnosti. Deutsche Gedichte. — Gaaaba. — To in ono. Poroka kneza Otona Windischgraetza z nadvojvodinjo Elizabeto. Naše slike. Nova slovenska drama Slov. hrv. vzajemnost. Domača umetnost. »Macierz Polska.« »Kosciuszko pod Racławicami.« Uniwersitet ludowy im. Adama Mickiewicza Gogoli v grščini. »Foma Gordjejev. P. J. Weinberg. N. J. Naumov. — Percisjev »Mozes«. — Pomorska trgovina. — Šah. Na platnicah. — Slike: Sv. Ana. Izblekal Alojzij Progar. Sv. Jožef. Izblekal Alojzij Progar. O. Stanislav Škrabec. Vinjeta. Od Save do Bospora. Vila kneza Windischgraetza na Bledu. Fotogr. B. Lergetporer. Knez Ernst Windischgraetz. Fotografiral K. Pietzner. Knez Oton Windischgraetz in nadvojvodinja Elizabeta. Fotogr. K. Pietzner.

»Slovenski Učitelj«

prinaša v svoji letošnji 3. št. to-le vsebino: Nekaj v pojasnilo. — Kako voditi čitanje. Predaval prof. Anton Dokler. Konec. — Verstvo v moderni šoli. — Šolske vesti. — Drobline. — Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Dopisi.

Iz Dobrépolj, dne 30. januarja. (»Narod« propovednik morale.) Znani dobrépoljski liberalci daje v »Narodu« duška svoji togoti, ker nihče zanj ne mara. Zato seveda niso Dobrépoljci nič prida — sami nečistniki so in pretepači — samo on je še čist med nečistniki, samo on je pošten, pa Erčul in kar je še tacih, katerih imena pa ne pove. V »Narodu« pripoveduje, kako se širi »nečistost«, »svinjarstvo«, »poboji in pretepi«, »kako gospodje gledajo vse to ravnodušno«, kako so ljudje fanatični klerikalci, da kar brečnè, da izginila je prava vernost (liberalna namreč!), da se širi praznoverstvo itd. — V nedeljo so se stegli neki pobalinje pri cerkvenih vratih. Seveda so ti pretepači, potem vsi nečistniki, praznoverci, suroveži itd. sami »fanatični« klerikalci prav kakor tisti stobski vlačugar.

In kdo je vsega tega kriv? Eh, ne smejajte se! Kdo drugi kakor Jaklič, Pirnat in Žagar. Sedaj pa vprašamo tisto pošteno in čisto liberalno dušo in jo pozivljemo, da tudi pové, kdaj je videl, katerega teh treh zahajati v tiste samotne krčme, kjer se steka tista vlačugarska in pretepaška sodrga. Le povejte imena tistih »fanatičnih«, »nečistih«, »klerikalcev«! Povejte kraje, koder se shajajo, pa bomo kmalu na čistem, pa bomo povedali, kaj se čita v tistih poštenih hišah, kako tisti »fanatični klerikalci« volijo in še druge take reči. Duhovniki in drugi nimamo moči, da bi zabranili ponočevanje, pijančevanje in nečistost, ki se uganja po tistih zakotnih gostilnah, katere imate odprte cele noči, (in to se dogaja že leta), kjer se zbirajo znani ljudje, katere dopisnik pozna, k svojim zabavam. O, liberalci, le začnite z reformacijo! Zapirajte svoje gostilne ob pravem času. Ne trpite v svojih gostilnah shodov možkih in zloglasnih žensk! Ne imejte v svojih službah takih žensk, ki so v spotiko celi okolici! In ko boste tako reformirali sami sebe, pa boste videli, kako bo fara zopet imela dober glas, katerega so ji porli preveč liberalni ljudje. Kadar Vas bo zopet trla jeza, g. dopisnik, pa ne hodite pošiljat dopisov »iz Vel. Lašč«, ker s tem ne preslepate nikogar, ker vsi vemo, da Laščanje, ki imajo doma dovolj gnoja, ne bodo hodili kidat na naše dvorišče.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. februarja.

Imenovan je tuk. realčni suplent g. Tomaž Krassnig za definitivnega učitelja na deželni višji realki v Gdingu na Moravskem.

Postni pastirski list premil. gosp. ljubljanskega knezoškofa Antona Bonaventura izide te dni.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo ob pol 8. uri zvečer bo predaval v »Katol. domu« dr. Evgen Lampe o predmetu »Ženska in javnost«. Ker je bil že »voditelj inteligence« o tem — po svoje — povedal svoje misli, bo predavanje tem bolj zanimivo.

Volivni shod v Radečah pri Zidanem mostu vršil se je včeraj v prostorih „Narodnega Doma“. Kljub zelo slabemu vremenu se je zbralo v prostorni dvorani veliko število volivcev. Vred liberalnosti naših mož se je dovolil vstop tudi liberalcem. Kot prvi govornik je nastopil državni poslanec dr. Šusteršič, ki je v dobro uro trajajočem govoru, mej glasnim odobravanjem navzočih volivcev obrazložil politični položaj, postopanje katoliško-narodnih poslancev v državnem zboru in klaverno »delovanje« liberalne stranke. Konečno je prešel na bodoče občinske volitve v Radečah in prebral izjavo, katero je bil sedanji župan Viljem Brun Schmid podpisal 1899, ko je kandidiral za županski stolec. Obvezal se je v tej izjavi pod častno besedo, da odloži županstvo, ako mu dve tretjini občinskih odbornikov izrečeta nezaupanje. V istini se mu je ta nezaupnica dvakrat izrekla, enkrat pismeno in enkrat ustmeno — a Brun Schmid je svojo častno besedo požrl in županstva ni odložil. Ko je dr. Šusteršič to povedal, začeli so župan Brun Schmid in par navzočih njegovih pajdašev tako zelo vpiti in razgrajati, da mirno zborovanje ni bilo več mogoče, vsled česar je vladni zastopnik, gospod baron Friderik Rechbach razpustil shod. — Obširneje poročilo sledi.

Izprijen in spoden semeniščnik si je izvolil v »Narodu« tudi semenišče, da bi ga po svojem oblatil. Pisca ni težko uganiti, saj kar je resničnega na poročilu, je sam zagrešil in si s tem vrata odprl do liberalne svobode, v kateri zdaj lahko počenja vse, kar mu je bilo v semenišču prepovedano. Ne bomo se čudili, ako še kaj več o sebi pove. Da pa laži in nerodnosti, ki so si jih bolj in manj duhoviti »ekselemenatarji« izmislili v pol stoletja, vse vkup meša, kaže, da je vodstvo prav naredilo, ko ga je spodilo. Za »Narodovec« je ravno dober. Mislimo, da ima tudi glede sedme zapovedi iste nazore, kakor znani liberalni časnikar. Enake duše se najdejo. Za izprijeno »inteligenco«, katere moderna duša je pokopana v blatu nemoralnosti, je dotičnik vsekako bolj vstvarjen, kakor za duhovski stan. Naj ga imajo!

Poroke. Danes se je poročil gospod Alojzij Žebrec, c. kr. sodni pristav v Radovljici, z gđ. Strojovo iz Zapuž. — Na Brezjah se je poročil ondodni posestnik gospod Anton Gabrijelčič. — Poročil se je gospod Edmund Kocbek z gđ. Viktorijo Dolencevo iz Kranja. — Poročil se je v Mariboru zasebni uradnik gospod Dragotin Pohlin z gđ. Ano Malnerjevo. — Poročil se je gospod Karol Jašovec, učitelj, s pošto oporaviteljico gđ. Teklo Ahn. — Poročil se je v soboto 1. t. m. v Črnomlju g. Oton Merk, c. kr. okrajni komisar, sin pokojnega dvornega svetnika Jožefa Merk, z gđ. Josipino Lackner, hčerjo hotelirja Andr. Lackner v Črnomlju. — Dne 8. t. m. ob 1/2 12 uri se poroči v tukajšnji stolnici c. kr. nadporočnik Rihard Kleinschegg z gđ. Štefanijo Recher, hčerko g. Viktorja Recherja. — Zaročil se je g. Aleksander Hanhart, inženir z gđ. Leopoldino Domicelej, hčerko trgovca na Notranjskem. — Zaročil se je g. Pavel Kaušek, sprevednik el. železnice, z gđ. Karolino Kubelka, krojačevo hčerko. — Zlato poroko bodeta prihodnjo nedeljo praznovala Ivan in Polona Marn (p. d. Lovrenčeva) v Tomačevem.

Z Bleda poročajo, da je precej obili sneg preskrbel visokima novoporočencema novo zabavo. Knez in kneginja, posebno pa poslednja, se vsak dan zabavata z vožnjo na saneh.

Slovenski arhitekt Jože Plečnik. Češki umetniški list „Volné směry“ je prinesel obširen spis o umetniških načrtih našega ljubljanskega rojaka g. Jožefa Plečnika. Znan je postal z načrtom za Gutenbergov spomenik na Dunaju. Jan Kotěra, ki ocenjuje Plečnikove načrte, pravi, da kažejo njegova dela duha antike, katerega se je navzel z daljšim bivanjem v Italiji. Ta južni kolorit se združuje z vplivom domovine in z neizmerno ljubeznijo do nje — in tako nastaja jasen, miren akord. Kotěra pravi, da kažejo Plečnikovi narisi na eni strani trpkost, ki je posebno ostra v osnovni ideji,

a z druge strani liriko, ponekod jako mehko v izvajanju oblik, ter sklepa: »Želim jaz, in želimo vsi, ki se nam je Plečnik tako priljubil, da bi našel kar najugodnejše razmere za svojo visoko nadarjenost in trudoljubivost, da bi mu bilo mogoče razviti popolnoma velike sile vse svoje umetnosti.« — Gospod Plečnik je bil naredil načrt za zastavo »Slov. kršč. soc. zveze.« V novejšem času je naredil jako lep in ukusen načrt za znamenje v Šmartnem pod Šmarno goro.

Shod. Včeraj je v Poličanah svojim volivcem poročal g. poslanec Robič.

Kočevska gimnazija. V proračunskem odseku drž. zbora je poslanec baron Schwegel predlagal, naj se kočevska nižja gimnazija razširi v višjo gimnazijo.

Nenadoma umrla je v Lescah gospa Katarina Grando rojena Olivo.

„Slavčeva“ maskarada »V začaranem gozdu« je včeraj izborna vspela. Poročilo smo morali radi nedostajanja prostora odložiti za jutri.

Liberalno odvetništvo. Dr. D. Treo je prevzel pisarno odvetnika g. dr. Josipa Staniča v Gorici.

Tržaški mestni svet in slovenščina na napisih. V soboto smo med brzojavi sporočili o najnovejšem pojavu v tržaškem obč. svetu. Obč. svetnik A. G. Renussi je po nekaterih napadih na naš narod in na njegove pravice stavil protestni predlog, ker so poleg laških tudi slovenski nadpisi na kolodvorih Milje in Koper. Vladni zastopnik je odgovoril na ta predlog, da v tržaški mestni svet ne spada zadeva Milj in Kopra in da vlada s postavljenjem slovenskih napisov po železnici Trst-Poreč nima namena žaliti nikakih narodnih občutkov italijanskih, nego je zavoljo reciprocitete postavila nadpise v obeh jezikih, ki se govorita v Istri, tako v krajih, ki so čisto slovenski, kakor tudi v onih, koder je mešano ljudstvo. Italijani so namreč temeljito pogoreli s svojim prizadevanjem na Dunaju, da se napravi slovenske napise na železniških postajah in sedaj je »oh« v laškem taboru. Lahom noče iti v glavo zadnja statistika, katere nismo delali Slovani, ki pa govori, da prebiva v političnem okraju koperskem 31.103 Italijanov pr. ti 42419 Slovanom, a v sodnem okraju koperskem 14.195 Italijanov proti 23.142 Slovanom. Iz vsega tega sledi, da, kdor trdi, da je železnica Trst-Poreč grajena z italijanskim denarjem, da je Istra italijanska dežela ter da železnica Trst-Poreč teče po italijanskem ozemlju, se le smeši. Predlog Benussijev sta primerno pobijala obč. svetnika dr. Rybač in dr. Gregorin. Galerija in laški svetovalci so tulili, tako so jih pekla dejstva, ki so jih navajali slov. obč. svetniki. Predlog Benussijev je bil sprejet. Proti so glasovali le slov. obč. svetniki.

Izpred graških porotnikov. Pred graškimi porotniki je bil obsojen v soboto izdajatelj trgovske »Genossenschaftl. Rundschau« in načelnik zadruga trgovcev z mešanim blagom trgovec gospod Fran Vollenhas na tri mesece zapora. Tožil ga je izdajatelj »Kaufmännische Rundschau« in tajnik centralne zveze avstrijskih trgovcev gospod J. Parzer.

Sneženi zameti. Iz raznih krajev Notranjske nam javljajo o velikih sneženih zametih, ki ovirajo promet. Državna cesta od Cola proti Logatcu in okrajna cesta od Cola proti Črnemu vrhu sta prometu zaprti. Veter je na kolodvoru v Ajdovščini podrl zidove.

Naskok na hrvaško gimnazijo v Pazinu. Kakor se čuje, namerava v proračunskem odseku znani laški poslanec dr. Rizzi predlagati preložitve hrvaške gimnazije iz Pazina v Kastav. S tem nastanejo v proračunskem odseku nove težave.

Trgovska novica. Tvrška Kopač in Kutin v Gorici, prodajalnica z jestvinami, se je razdružila tako, da je prevzel trgovino in hišo gospod Josip Kutin ter se je g. Kopač iz družinskih ozirov odtegnil sodelovanju pri trgovini.

Strašna burja. Te dni je pihala v Trstu silno močna burja. Sneg je tudi od časa do časa naletaval. Morje je bilo tako zapenjeno, da vsled dima ni bilo videti ne svetilnika in ne pred novo luko stoječe povprečne obrambene obali »digo«. Nevarnost je bila velika na morju in na suhem. Par-

nike in brodove so morali pričvrščavati, da jih silni veter od obrežja ni odkinil. Na suhem pa je bilo nevarno, da burja koga ne zažene v zid ali da ne prileti kaka opeka s strehe. Promet je bil v soboto silno oviran. Iz Reke se poroča, da je v Kvarneru burja divjala kakor orkan. Promet z ladjami se je moral popolnoma ustaviti. V luki je podivalo vse delo. Ljudje so se morali držati za vrvi, ki so bile potegnjene po cestah. Enega kočijaža je burja prevrnila z voza. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico. V Puntu Franko vzdignila je burja leseno streho pri skladišču. Trije delavci so bili ranjeni. V luki Baross je vzdignil veter krov od stražnice carinske straže, ter ga vrgel na neki voz, ki se je ravno mimo stražnice pripeljal. Konj je ubit, tri osebe, ki so bile na vozu, pa težko ranjene. — Pošta iz Italije ima veliko zamudo. — Iz Monakovega se poroča o velikih snežnih zametih.

Dva nova semnja, 3. maja in 4. oktobra vsakega leta, je dovolila deželna vlada občini Selce nad Škofjo Loko.

Ljubljanske novice. Kolesa električne železnice unela so se včeraj na treh krajih v mestu. — Vino v Ljubljani. Sedaj imamo v Ljubljani štiri gostilne, ki konkurirajo med seboj s ceneni domačimi vini. Laška vina pri tem trpe najbolj. Z ozirom na konkurenco je tudi mnogo drugih gostilničarjev znižalo ceno vinu in sedaj se čuje, da namerava g. Lenč z nekaterimi tovariši pričeti točiti vino po 24 kr. liter. — Sneg ustavil je danes električno železnico na cesar Jožefovem trgu. — Po glavi udaril je neki Jerančič kleparja pri Kornu Fr. Hočevarja in ga poškodoval. — Radi snega elektriška železnica jako neredno vozi. Posebno se je to opazilo včeraj. — Okolu sto plesov je bilo od sobote na nedeljo v Ljubljani. Zmanjkalo je stražnikov za nadzorovanje.

Vlaka obtičala v snegu. V soboto popoldne so bili na koroški progi med Vuzenicami in Vuhredom taki snežni zameti, da sta dva vlaka obtičala v snegu. En osebni vlak je moral ostati v Vuzenicah, eden pa v Vuhredu. Iz Maribora je bil odposlan pomožni vlak.

Prelovšek umrl Eden največjih tatov kranjske dežele, Anton Prelovšek iz Trzina, je v mariborski kaznilnici umrl. Tudi pri tukajšnjem trgovcu Perdanu je svoj čas izvršil predrzno tatvino. S svojimi tovariši je pripeljal neko lepo noč pred Perdanovo prodajalno voz s konjem, ki je bil zavrt v ruho. Nato so odprli tatovi prodajalnico, prižgali luč in brezskrbno nakladali blago iz prodajalnice na voz. Ko se je zjutraj o tatvini zaznalo, iskala je vsa ljubljanska policija po okolici ljubljanski »šimelna«. Prelovšek je tekot tatvine govoril z raznimi stražniki, katerim je pravil, da se polje na semenj.

V Savo je pahnil, kakor sumijo, premogar Franc Strehar iz kamniškega okraja, na poti iz Radeč na Hrastnik svojo ljubico Ano Strah, da bi se z drugo poročil. Ano Strah pogrešajo že od 19. m. m.

Ponesrečil na saneh Mizar Janez Rutar iz Volč, star 58 let, je šel na bližnji visoki hrib po drva. Ker je zapadel sneg, vzel je mož seboj sani. Ko je naložil drva, se odpravi po hribu na saneh proti domu. Naenkrat pa se Rutar zvrne raz sani in se jame valiti po hribu proti nekemu propadu. Da bi se rešil, zgrabi za neko drevesce, ker pa je bilo to prešibko, se mu izruje in nesrečni Rutar pade v propad, globok kakih 50 metrov. Pobil se je zelo nevarno po hrbtu in glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Tatinski krojač. G. Herschlu, gozdar-skemu uradniku v Gorici na Corsu št. 28 je zmanjkalo več obleke in drugih reči v vrednosti kakih 300 K. Okradeni je naznanil vse to policiji in res prišla je policija kmalu na sled tatu v osebi krojača Franca Lipicerja iz Kojskega, katerega so tudi zaprli. Nekaj ukradenih reči so našli pri njem na stanovanju, druge reči je pa že poprodal. Dotične osebe, ki so te reči kupile, so se tudi javile.

Letošnji vojaški nabori na Kranjskem. Dne 1. in 3. marca: Nabor na Vrhniki; 4., 5., 6. in 7. marca: v Ljubljani za sod. okr. Ljubljanske okolice; 8. in 10. marca: v Kamniku; 11. in 12. marca: na Prevojah za sod. okr. Brdo;

13. in 14. marca: v Ljubljani za mesto Ljubljano; 15. in 17. marca: v Višnji gori za istoimen. sod. okr.; 18., 20. in 21. marca: v Litiji; 22. marca: v Radečah za istoimen. sod. okr.; 24. in 26. marca: na Krškem za istoimen. sod. okr.; 1. in 2. aprila: v Kostanjevici za istoimen. sod. okr.; 3. in 4. aprila: v Mokronogu za istoimen. sod. okr.; 5. aprila: v Trebnjem za istoimen. sod. okr.; 7. aprila: v Žužemberku za istoimen. sod. okr.; 8., 9. in 10. aprila: v Rudolfovem za istoimen. sod. okr.; 11. aprila: v Metliki za istoimen. sod. okr.; 12. aprila: v Črnomlju za istoimen. sod. okr.; 14. in 15. aprila: v Kočevju za istoimen. sod. okr.; 16. in 17. aprila: v Ribnici za istoimen. sod. okr.; 19. aprila: v Velikih Laščah za istoimen. sod. okr.; 21., 22. in 23. aprila: v Radovljici za vsa polit. okr. Radovljica; 24., 25. in 26. aprila: v Kranju za sod. okr. Kranj in Trzib; 28., 29. in 30. aprila: v Škofji Loki za istoimen. sod. okr.; 2. in 3. aprila: v Ilirski Bistrici za istoimen. sod. okr.; 4., 5. in 7. aprila: v Postojni za sod. okr. Postojna in Senožeče; 9. in 10. aprila: v Vipavi za istoimen. sod. okr.; 18. in 19. aprila: v Cerknici za istoimen. sod. okr.; 21. aprila: v Ložu za istoimen. sod. okr.; 23. aprila: v Logatcu za istoimen. sod. okr.; 25. in 26. aprila: v Idriji za istoimen. sod. okr.

Dota nadvojvodinje Elizabete Marije. Francoski list »Figaro« priobčuje vest z Dunaja, po kateri je naš cesar svoji vnukinji nadvojvodinji Elizabeti Mariji nakazal sledečo doto: 8 milijonov frankov v vrednostnih papirjih, letno apanažo v znesku 1.250.000 frankov, en grad in eno palačo na Dunaju in potem dragocenosti v vrednosti pet milijonov frankov.

Stari srebrni drobiž. »Wr. Ztg.« objavlja naredbo finančnega ministerstva, s katero se termin za zamenjavo srebrnega drobiža po 20, 10 in 5 novčičev avstrijske veljave podaljšuje za nedoločen čas.

Redar v Kranju. Izpraznjena je služba mestnega redarja v Kranju.

Najnovejše od raznih strani. Morilca starinarja Kesslerja železniskega delavca Woborila so že pripeljali na Dunaj. Woboril se ves čas joka in je izjavil, da ima skrivnava imenoma Steinocher, ki je zidar in s katerim si je rop delil. — Mati umorila blaznega sina. V ogerski vasi je dobila iz blaznice nazaj posestnica Anastazija Mandrul svojo blaznega sina. Nečloveška mati je podkupila dva moža, ki sta bolnega sina v gozdu zadavila. — Fotografično razstavo so otvorili te dni v Krakovu. — Veliki Krakov. Mesto Krakov hoče združiti s predmestji, da nastane tako Veliki Krakov. — Ruda in elektrika. Na Laškem se vrše poskusi, kako bi bilo mogoče topiti rudo s pomočjo elektrike. — Zopeko je ubil. Na Dunaju se je zgodil zopet roparski umor. V »Augartenstrasse« so našli 84 let staro zasebnico Teklo Högenhorsch v postelji mrtvo z veliko zevajočo rano na glavi. Storilec, ki je mnogo stvari uropal, jo je pobil s kosom opeke. Policija sumi, da je poleg starkinega stanovanja stanujoča rodovina Hösinger v zvezi z umorom. — Smrt 210 vojakov v snegu. Iz Yokohama se poroča: Oddelek vojakov, 210 mož, se je podal na pot proti mestu Aomori, ki leži na severu otoka. Vojaki so zgubili s svojim poveljnikom pot v snegu in je razven enega vse dohitela v snegu smrt. — Veliko vojaško skladišče zgorelo. V Kragujevacu je zgorelo veliko vojaško skladišče. Škode je 800 frankov. — Samomor 15 letnega dijaka. V Lvovu se je obesil 15 letni dijak Semenowiz, ker se je bal, da dobi slabo spričevalo. — S podvodno ladijo na severni tečaj. Naš cesar je vsprejel dr. Anschütz Kämpfeja, ki namerava s podvodno ladijo priti do severnega tečaja. — Vilo Gröbe v Pragi je najel princ Oton Windischgrätz. — Zvišanje tarifov na drž. železnicah. Avstrijski industrijci bodo v obširni petici na ministrskega predsednika protestirali proti nameravanemu zvišanju tarifov na drž. železnicah. — Koliko ladij se je lani potopilo? Lani se je potopilo 1018 ladij, 732 jadrnic, 286 parobrodov, 5243 ladij se je poškodovalo. — Cesar Viljem je obolel na jetnih.

Telefon v Abesiniji bode uvedel kralj Menelik. Nekateri njegovih podložnih so kraljevim modernim naporom zelo nasprotni, zato je kralj Menelik izdal odlok, da se bo vsakemu, kdor bode poškodoval telefonsko ali brzojavno omrežje, odsekala desna roka.

Ženske tramwajske kondukte v Ameriki so najnovejša iznajdba v ženskem gibanju. Ko so najprej v mestu Chillicothe v državi Ohio razpisali službe sprevodnic pri mestni železnici, se je oglasilo čez tisoč kandidatkinj! Sprejeli so jih najprej devet, potem še sedem. Vozijo po devet ur na dan, a dobe za to le 4 dolarje. Moški dobivajo po 7 do 12 dolarjev, a morajo veziti po 10 do 13 ur na dan.

Tihotapec in finančni stražnik. Dva finančna stražnika sta prišla te dni v ogrski kraj Szada h kmetu Juriju Gerbicu, o katerem se je oblast prepričala, da ima v svoji hiši veliko množino utihotapljenega tobaka. Gerbic je s pomočjo sosedov zvezal finančna stražnika in jih zapel v klet, potem pa je odstranil iz hiše utihotapljeni tobak. Nato je s sosedji finančnega stražnika pobral streljivo in ju izpustil. Gerbic in njegovi pomagači so že pod ključem.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. febr. V proračunskem odseku bode glede celjskih slovenskih vspešnih odločila neznatna večina. V slučaju, da par poslancev ne bo pri glasovanju, prodere nemški predlog s 23 proti 21 glasovom. Nemci niso gotovi, da prodero. Glede hrvaške gimnazije v Pazinu bodo Nemci podpirali Lahe.

Dunaj, 3. febr. Montagszeitung poroča: Ni dvoma, da bo proračunski odsek srečno premagal vse ovire in dokončal svoje posle. Glede celjske gimnazije se še pogajajo, a tudi za slučaj, da bi se našla večina za Stürgkhov predlog proti slovenskim paralelkam, kar pa ni verjetno, bi se ne nastopil povod, glede katerega so grozili Slovenci z obstrukcijo (?). Glede poljske gimnazije v Tešinu se je sklenil kompromis.

Dunaj, 3. febr. Sudermannova nova drama „Naj živi življenje!“ ni dosegla posebnega vspeha.

Gradec, 3. jan. Iz Pliberka se poroča, da se je blizu Beljaka usul snežen plaz, kateri je podrl štiri hiše. Ljudje so pokopani pod razvalinami. Od druge strani grozi drugi plaz, tako, da je nevarnost, da se ne zasuje ves kraj. (Javlja se tudi vest o novi katastrofi.)

Gradec, 3. febr. Včeraj se je na postaji Deutsch-Landsberg na progi Gradec-Köflach razletel kotel lokomotive tovornega vlaka. Strojevodja Wirde, sprevodnika Benasin in Schneider in en kurjač so mrtvi. Slednjega še niso našli. Kotel je vrglo 300 metrov daleč. Padel je na vrt tovarne za žveplenke Bojazzi, kjer se je zaril v tla, zopet ven skočil, ter se drugič zaril globoko v tla, kjer je običal. (Isto vest nam poroča korespond. urad.)

Belgrad, 3. feb. Manifest princa Petra Karagjorgjeviča za spomenik oprostitelju Srbije Kari Gorgje je po vsej Srbiji naredil velik utis in so princu nameni za prestolonaslednika dobili mnogo več tal. Kralj Aleksander je odklonil vse predloge, naj bi se ločil od Drage, in je odpisal poslance k dvorom na Dunaj in v Petrograd, da ondi tolmačijo njegovo mnenje o prestolonasledstvu.

Pariz, 3. febr. V Burom prijaznih krogih se govori, da angleško ljudstvo ne želi nadaljnega boja. Meščanski krogi, ki se boje novih izdatkov, ne žele nič bolj, nego miru.

Pariz, 3. febr. Zastopnik „Le Journala“ je imel pogovor s Krügerjem. Krüger je povdarjal zaupanje svojega ljudstva v Boga, ki se ne omaje, ako bi tudi najhuje prišlo nad Bure. „Vera na Boga“, dejal je Krüger, „nas napravi nepremagljive. Ako nam tudi Bog pošilja skušnjave, zapustil nas nikdar ne bo. Kot krščansko ljudstvo se borimo le za mir, za našo prostost. Kdor koli sproži inicijativo za mir in našo prostost, vsakemu bomo hvaležni.“

Haag, 3. febr. Angleški poslanik je zaupno sporočil nizozemski vladi, da se angleška vlada ne bo nikoli pogajala

s Krügerjem in Leydsom, ampak samo z burksimi generali, ki so na bojišču.

London, 3. febr. Kralj želi, da se vojna v Južni Afriki konča še pred slavnostjo kronanja. Kralj je pozval k sebi na konferenco Roseberyja in Balfourja.

London, 3. febr. Vse časopise razpravlja o porazu Chamberleinaove stranke v Dewesbury, kjer je zmagal Burom prijazen kandidat s 1100 glasovi večine.

London, 3. febr. Spodnja zbornica je s 156 proti 56 glasovom dovolila 5 milijonov naknadnega kredita za vojne namene.

London, 3. febr. Minister lord James of Hereford je izjavil, da ministerski svet iskreno želi miru, po katerem bi Južna Afrika vedela, kdo je zmagalet. Buri bodo dobili prostost v razmerju s svojo lojaliteto.

Haag, 3. febr. Burski voditelji, ki so v Evropi, so imeli v Krügerjevi vili v Utrechtu posvetovanje, da izdajo odgovor na angleško noto.

Bruselj, 3. febr. Angleška nikakor ne dovoliti proste poti iz Evrope v Afriko nekaterim burskim voditeljem, ki so hoteli Bure na bojišču pridobiti, da bi se pričeli pogajati.

London, 3. febr. Iz Kapstadta javljajo, da pripravlja Kitchener veliko akcijo proti Burom, ki že spravljajo svojo zalogo v gore, kjer se poskrijejo (?).

Bruselj, 3. febr. Poroča se, da so Angleži burskega voditelja Ben Viljoena ujeli le vsled izdajstva.

Umrli so:

V bolnišnici:

30. januarja. Valentin Močnik, gostac, 70 let, jetika. — Bernard Vede, natakar, 32 let, jetika.

31. januarja. Frančiška Selan, delavca heli, 9 let, catarrh. intestinalis.

V hiralnici:

31. januarja. Marija Kepic, gostija, 62 let, jetika.

Dunajska borza

dné 31. januarja.

Skupni državni dolg v notah	101-05
Skupni državni dolg v srebru	100-90
Avstrijska zlata renta 4%	120-80
Avstrijska krona renta 4%	98-05
Ogerska zlata renta 4%	119-85
Ogerska krona renta 4%	97-05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1640-—
Kreditne delnice, 160 glid.	688-—
London vista	239-47 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-15
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonidor)	19-04
Italijanski bankovci	93-50
C. kr. cekini	11-31

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

čas opazovanja	stanje na morju	temperatura zraka	temperatura vode	vetar	nebo	padavine
1. 9. zveč.	738-8	-3-1	sl. jvzh.	sneg		
2. 7. zjut.	740-7	-2-5	sr. vzvzh.	oblač.		8-3
2. 2. popol.	740-7	-0-6	sl. svzh.	sneg		
2. 9. zveč.	741-0	-0-4	sl. svzh.	oblač.		
3. 7. zjut.	738-8	0-2	sl. sever.	sneg		9-7
3. 2. popol.	736-5	2-6	brezv.	dež, sneg		
Srednja temperatura sobote -2-3°, normale: -1-6°.						
Srednja temperatura nedelje -1-2°, norm.: -1-5°.						

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dné 26. januarja do dné 2. februarja.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	1-30	Pšenična moka 100 kg	32-—
„ II. „	1-10	Koruzna „	17-—
„ III. „	1-—	Ajdova „	30-—
Telečje meso	1-35	Fižol, liter	—30
Praščje „ sveže	1-50	Grah „	—50
„ prek.	1-80	Leča „	—20
Koštrunovo meso	1-—	Kaša „	—20
Maslo	2-40	Ričet „	——
Mast praščja	1-50	Pšenica „ 100 kg	21-40
Slanina sveža	1-30	Rž „	15-50
„ prekajena	1-60	Ječmen „	16-—
Salo „	1-30	Oves „	17-20
Jajce, jedno „	10	Ajda „	14-40
Mleko, liter	—20	Proso, belo „	15-60
Smetana, sladka liter	—80	„ navadno „	13-—
„ kisl „	—80	Koruzna „	12-40
Med „ „ kg	—	Krompir „	14-60
Piščanec „	1-20	Drva, trda, m ³	8-80
Golob „	—40	„ mehka „	5-80
Raca „	—	Seno, 100 kg	7-50
Zajec „	—	Slama „	7-20
		Stelja „	—

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev le sojja, preprečuje gnitlobo, oprilost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdnika **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. 228 15 11-6
Vnanja naročila proti povzetju.

VABILO

V. redni občni zbor

konsumnega društva pri D. M. v Polju

reg. zadruga z omejeno zavezo,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 23. februarja 1902

ob 3. uri popoldne

pri Dev. Mariji v Polji v združnem domu,

Dnevni red:

1. Poročilo načelnstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za l. 1901.
3. Volitev načelnstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

140 1-1

Odbor.

VABILO

VIII. redni občni zbor

„Okrajne posojilnice v Mokronogu,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se vrši

dné 19. februarja 1902

ob 3. uri popoldne

v šolskem poslopji v Mokronogu

Dnevni red:

1. Nagovor ravnatelja.
2. Račun načelnstva.
3. Poročilo računskih preglednikov in nadzornikov.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelnstva in nadzorstva.
6. Predlogi in nasveti.

V Mokronogu, 2. februarja 1902.

142 1-1

Načelnstvo.

Ako bi bil ta občni zbor radi nezadostnega števila združnikov nesklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bod. sklepal brez ozira na število navzočih združnikov.

Edina zaloga na Kranjskem

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50-5)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani. Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim vspehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti do jedi, zgagi itd., ter

katarih v sapilih,

zaslizenju, kašlju in hripavosti. (III.) 17 5

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

VABILO

III. redni občni zbor

„Kmetijskega društva v Dolenji vasi pri Ribnici,

registr. zadruga z omejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 23. februarja 1902

ob 3. uri popoldne

v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo o delovanju društva v III. upravni dobi.
3. Predložitev letnega računa za l. 1901.
4. Volitev podnačelnika in treh odbornikov.
5. Sklepanje zastran ureditve združnih prostorov.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

143 1-1 načelnstvo.

V najem se dá pod ugodnimi pogoji

gostilna v Velikovecu

z lepimi sobami za goste in tujce, z mesnico in z lepima hlevoma. Tam bode uradovala posojilnica s prometom okroglih 400 tisoč kron in gospodarska zadruga s 400 združniki.

Oglasiti se je do 28. februarja 1902 pri Hranilnici in posojilnici v Velikovecu, Koroško. 135 3-1

Kupiti želi

najboljše

sirovo maslo (Theebutter)

in sir (Topfen)

mlekarija Manser

v Opatiji. 111 3-3

Vposlatev vzorcev se želi.

Pekarija

na zelo ugodnem kraju se dá v najem. Sprejme se pa tudi pek na mesečno plačo. Za družino je stanovanje na razpolago. — Sprejme se samo človek lepega krščanskega življenja. — Oglasiti se je pri **Martinu Kordiš-u**, posestniku in trgovcu na Hribu št. 40, pošta Travniki, Kranjsko. 115 3-3

Stoletna pratika

dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo v barvah in jako zanimivo, podučno in koristno vsebino. Sestavil doktor **Gregorij Pečjak**.

Stane v „Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)“ v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnji 2 K. Po pošti 20 h več.

Vsako število

desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu. 124 20-2

Anton Deghenghi

lesni trgovec na Knezovem posestvu zraven „Figovca“

Dunajska cesta, Ljubljana.